

FONDUL SOCIAL PENTRU CLIMĂ ÎN ROMÂNIA -

Recomandările WWF România pentru sprijinirea gospodăriilor vulnerabile

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) a lansat în consultare publică Planul Național Social pentru Climă (PNSC) până la data de 1 decembrie 2025 cu o alocare de aproximativ 6 miliarde de euro. Publicarea documentului urmărește obținerea unui acord comun asupra intervențiilor ce vor fi incluse în Plan.

Inițiativa se bazează pe Regulamentul (UE) 2023/955 privind Fondul Social pentru Climă, care stabilește cadrul de sprijin pentru tranziția echitabilă către o economie neutră din punct de vedere climatic. Potrivit articolului 4, statele membre pot utiliza resursele Fondului pentru sprijinirea măsurilor și investițiilor la nivel național și local, pentru renovarea clădirilor și decarbonizarea încălzirii și răcirii, inclusiv integrarea generării și stocării de energie din surse regenerabile.

Conform considerentului (10) al aceluiași regulament, tranziția climatică va avea un impact economic și social dificil de evaluat ex ante, iar atingerea obiectivelor mai ambițioase necesită resurse substanțiale și investiții în eficiență energetică, sisteme de încălzire bazate pe energie regenerabilă și participarea la comunități de energie. Aceste măsuri contribuie la reducerea dependenței de importuri și a emisiilor, sporind reziliența Uniunii. Este esențial ca versiunea finală a PNSC să reflecte o abordare incluzivă, transparentă și fundamentată pe realitățile societății românești, pentru a asigura că nimeni nu este lăsat în urmă în tranziția verde.

Aproximativ 45% dintre gospodăriile din România utilizează lemnul de foc, proporția crescând la 76% în mediul rural. În cea mai mică decilă de venit, 80% dintre gospodării depind de lemn, comparativ cu doar 8% în decilele superioare. Majoritatea acestor locuințe sunt slab izolate, ceea ce le face extrem de vulnerabile din punct de vedere energetic și social. De asemenea, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale indică faptul că 84% dintre beneficiarii ajutoarelor de încălzire folosesc lemn de foc, iar 93% din fondurile alocate acestor subvenții sunt direcționate către astfel de gospodării. În acest context, WWF România recomandă ca gospodăriile vulnerabile din mediul rural, care utilizează lemnul de foc ca principal combustibil pentru încălzire, să fie incluse în lista de beneficiari ai măsurii I3.3 – „Creșterea performanței energetice și decarbonizarea clădirilor unifamiliale pentru gospodăriile aflate în sărăcie energetică din mediul rural”. Excluderea acestui segment vulnerabil ar lăsa neacoperit cel mai numeros grup de gospodării cu risc energetic din România, o abordare ce ar face din Planul Național Social pentru Climă un instrument ineficient, care nu își poate atinge scopul principal.

Mai mult decât atât, reformele și investițiile ce vor fi propuse prin PNSC nu pot fi cu adevărat verzi, dacă nu vor contribui în mod substanțial și la înverzirea sectoarelor clădiri și construcții. WWF România recomandă în acest sens, integrarea în PNSC și documentele conexe, a unor criterii de sustenabilitate serioase pentru proiectele ce vor fi finanțate, precum utilizarea de materiale de construcție durabile, eficiente și naturale, prietenoase cu mediul, pentru îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor unifamiliale cu venituri reduse și a microîntreprinderilor vulnerabile din zonele rurale. Exemple de astfel de materiale includ vată

bazaltică, vată minerală de sticlă, izolație pe bază de celuloză și fațade și acoperișuri realizate din lemn. Este importantă introducerea unor criterii suplimentare în procedura de achiziție, precum producția locală a materialelor – pentru reducerea emisiilor de carbon asociate transportului – și certificările ecologice, care asigură sustenabilitatea și eficiența pe termen lung a investițiilor.

O altă recomandare se referă la alocarea de fonduri prin PNSC pentru sprijinirea comunităților de energie care includ gospodării vulnerabile energetic. Prin susținerea acestor comunități se creează mecanisme locale de solidaritate și acces colectiv la energie regenerabilă, se reduc costurile pentru gospodăriile vulnerabile pe termen mediu și lung, se diminuează presiunea asupra bugetelor publice destinate ajutoarelor pentru încălzire și se stimulează autonomia energetică în mediul rural. Aceste propuneri sunt în conformitate cu considerentul (10) și articolul 4, alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2023/955, care permite finanțarea investițiilor în surse regenerabile comunitare pentru gospodăriile vulnerabile.

Pentru asigurarea unui proces transparent și participativ, WWF România solicită consultări extinse și directe, alocându-se timp și resurse suficiente, cu autoritățile locale - acestea cunoscând foarte bine situația și nevoile comunităților, inclusiv ale celor mai vulnerabili membri. Acestea pot aduce perspective concrete și adaptate realităților locale, contribuind la identificarea nevoilor reale ale populației și la crearea de soluții eficiente. Includerea activă a municipalităților în toate etapele de planificare și implementare va asigura coerența și succesul acestui instrument esențial pentru tranziția echitabilă și sustenabilă a României.

Încurajăm totodată implicarea activă a tuturor factorilor de interes, inclusiv ONG-uri, asociații profesionale și de afaceri și experți din toate domeniile relevante, astfel încât versiunea finală a PNSC să reflecte o tranziție echitabilă, incluzivă și sustenabilă, valorificându-se cât mai eficient potențialul acestui instrument de a adresa chiar de la rădăcina problemei, celor mai grave vulnerabilități sociale din România. De asemenea, se recomandă integrarea în PNSC a unor măsuri de conștientizare la toate nivelurile societății pentru creșterea gradului de informare, acceptanță și chiar sprijin al tranziției energetice în România.

Pentru mai multe detalii, vă stăm la dispoziție. Persoană de contact: Raluca Șerbănică email: rserbanica@wwf.ro